

Narkomanija – najteži oblik zavisnosti

Maja Jevtić

Zdravstveni centar Aleksinac

Apstrakt

Zavisnost započinje otkrivanjem novog izvora zadovoljstva. Redovna upotreba, takođe, uspostavlja hroničnost, koja je održavana automatizacijom, kao i zadovoljstvom. Zavisnik funkcioniše po principu zadovoljstva. Stvaraju se neki novi porivi, neki novi nagoni. Voljna kontrola ostaje, ali njeni ograničeni resursi onemogućavaju zavisniku da odustane, tako da je potrebno nadvladati mnoge želje da se suprotstave neopisivim žudnjama i krizama. Kombinacija nedostatka želje i volje i uobičajenih nagona, a neodoljive žudnje, najčešće proizvodi neuspeh u uspostavljanju apstinencije.

Savladavanje zavisnosti jedna je od najtežih stvari sa kojima će se zavisnik i porodica suočiti. Zbog čega je važno shvatiti da je zavisnost bolest mozga, a ne pitanje loše navike? Iako deo mozga koji upravlja logikom govori da treba prestati sa upotrebom droga, mozak (sada sa jakom zavisničkom ličnošću) uzrokuje da centri za zadovoljstvo prevladaju ovu logiku nekontrolisanom žudnjom koja oduzima sposobnost da se prestane sa uzimanjem droga. Veoma je opasno uzeti drogu jedan jedini put, jer taj put može da vodi u zavisnost. Takođe, velika je zablude da postoje teške i lake droge. Nema lakih droga, sve droge su teške i sve droge vode u zavisnost.

Bolesti zavisnosti su bolesti mozga. Ali uzimanje psihoaktivnih supstanci odražava se na celokupan organizam, te otud i posledice: HIV, Hepatitis B, C i druge infektivne bolesti, pad imunog sistema (čime je organizam podložniji raznim infekcijama), zajedničke igle, seksualni odnosi bez zaštite... Takvo visoko rizično ponašanje u kombinaciji sa oslabljenim imunitetom dovodi do:

- kardiovaskularnih poremećaja: poremećaja srčanog ritma, oštećenja srčanog mišića, infarkta miokarda, kolapsa vena i bakterijskih infekcija krvnih sudova, kao i srčanih zalistaka.
- respiratornih poremećaja: bronhitisa, emfizema, astme, bolova u grudima, karcinoma pluća.

- gastrointestinalnih poremećaja: mučnine i povraćanja neposredno po uzimanju, bolova u stomaku; oštećenja jednjaka, želuca i creva u vidu akutnog i hroničnog zapaljenja sluznice; kod želuca i dvanaestopalačnog creva čest je i čir (grizlica), a neretko i karcinom.
- poremećaja mišićno-skeletnog sistema: steroidi, ako se uzimaju u adolescenciji, zaustavljaju rast kostiju, pa dolazi do prestanka rasta; druge PAS mogu da uzrokuju grčeve u mišićima, kao i opštu mišićnu slabost.
- oštećenja bubrega: oštećenje i otkazivanje rada bubrega.
- oštećenja jetre: hepatomegalija, hepatitis, ciroza ili karcinom jetre.
- hormonalnih poremećaja: reverzibilne i ireverzibilne promene: kod muškaraca (atrofija testisa i sterilitet), a kod žena (pojave muških telesnih karakteristika).
- nastanka karcinoma: usta, pluća, želuca, creva, jetre, pankreasa.
- neuroloških oštećenja: remećenje normalnog funkcionisanja mozga i menjanje njegovog metabolizma; organska promena mozga, gubitak svesti, glavobolje, epi napadi, moždani udar, raširena oštećenja moždanih struktura koja utiču na sve aspekte života.
- poremećaja duševnog zdravlja: nervoza, depresija, promenljivo raspoloženje, nesanica, psihoza (paranoja, halucinacije), agresivnost, suicidalnost, stvaranje zavisničke ličnosti.

Prenatalni efekti droga su: pobačaj, prerano rođenje, mala težina na rođenju, razne anomalije i razne druge kasnije kognitivne probleme.

Smrtnost: jedna od četiri smrti povezana je sa pijenjem alkohola, pušenjem cigareta ili korišćenjem nekih drugih psihoaktivnih supstanci.